

SKUPINA POSLANCEV IN POSLANK (prvopodpisani Danijel Krivec)

Ljubljana, 20. oktober 2021

Igor Zorčič
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) vlagamo spodaj podpisane poslanke in podpisani poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ŠTIPENDIRANJU,

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika državnega zbora.

Predlagamo, da Državni zbor obravnava Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika državnega zbora.

Na sejah Državnega zbora in na sejah matičnega delovnega telesa bo v imenu predlagateljev sodeloval Jure Ferjan.

Priloge:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju
- podpisi poslank in poslancev:

Danijel Krivec
Anja Bah Žibert
Franc Breznik
Nada Brinovšek
Boris Doblekar
Jure Ferjan
Mag. Karmen Furman
Mag. Branko Grims
Eva Irgl
Lidija Ivanuša
Alenka Jeraj
Mag. Dejan Kaloh
Franci Kepa
Jožef Lenart
Suzana Lep Šimenko
Tomaž Lisec
Leon Merjasec
Janez Moškrič
Bojan Podkrajšek
Mag. Marko Potočnik
Marijan Pojbič
Franc Rosec
Mojca Škrinjar
Jože Tanko
Mag. Elena Zavadlav Ušaj
Ljubo Žnidar
Jožef Horvat
Aleksander Reberšek
Iva Dimic
Blaž Pavlin
Tadeja Šuštar Zalar
Mihael Prevc
Andrej Černigoj
Gregor Perič
Monika Gregorčič
Mateja Udovč
Mag. Dušan Verbič
Mojca Žnidarič

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ŠTIPENDIRANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o štipendiranju je zaostрил pogoje za pridobitev Zoisove štipendije, tako da mora oseba, ki želi pridobiti štipendijo kumulativno izpolnjevati več pogojev. Hkrati mora dosegati pogoje glede učnega uspeha, torej dosegati najvišje ocene, poleg tega pa še izkazati izjemni dosežek.

Med izjemne dosežke po zakonu štejejo:

- najvišja mesta iz znanja ali raziskovanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- prejeta zlata in srebrna priznanja iz znanja ali raziskovanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- priznanja za najboljše raziskovalne naloge,
- udeležba in najvišja mesta na mednarodnih tekmovanjih iz znanja, raziskovanja, razvojne dejavnosti ali umetnosti,
- nagrajeno znanstvenoraziskovalno, razvojno ali umetniško delo na državni ali mednarodni ravni,
- objava znanstvenoraziskovalne naloge ali znanstvenega prispevka v strokovni ali znanstveni publikaciji ali zborniku,
- umetniško delo ali drugo delo, ki je dobilo vsaj dve pozitivni strokovni kritiki, objavljeni v različnih tiskanih medijih, dostopnih na območju celotne Slovenije, oziroma je sodelovalo na mednarodni razstavi ali festivalu,
- najvišja mesta na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja na državnih in mednarodnih tekmovanjih

Menimo, da je dosedanja ureditev diskriminatorna do športnikov in šahistov, ki dosegajo odlične učne rezultate in so hkrati izjemni športniki in šahisti. Zaradi svojih obveznosti, ki jih imajo s treniranjem, da lahko posežejo po medaljah na državnih in mednarodnih tekmovanjih, po navadi nimajo dovolj časa in možnosti, da bi se udeleževali še tekmovanj na drugih področjih. Če ob svojih športnih in šahovskih aktivnostih ne dosežejo še enega izmed zgoraj navedenih dosežkov, ne morejo pridobiti Zoisove štipendije niti v primeru, če bi imeli povprečno oceno 5 oz. 10 in bili svetovni prvaki. To je nesprejemljivo, ker vrhunskim športnikom odrekamo možnost pridobitve Zoisove štipendije. Popolnoma neutemeljeno je, da npr. dijak s povprečno oceno 4,9 ali študent s povprečno oceno 9,0, ki je hkrati tudi dobitnik športne medalje ne more pridobiti Zoisove štipendije samo zato, ker se športni dosežek ne šteje kot izjemni dosežek. Na drugi strani pa lahko štipendijo pridobi oseba, ki ima ravno takšne ocene in je objavila umetniško delo, ki je dobilo vsaj dve pozitivni strokovni kritiki ali je dosegla izjemni dosežek na področju poklicnega izobraževanja.

2. CILJI ZAKONA

Zakon omogoča, da pridobijo poleg dosedanjih upravičencev Zoisovo štipendijo dijaki in študenti z najvišjimi športnimi in šahovskimi dosežki, ki imajo hkrati tudi odlične učne oziroma študijske dosežke.

V času, ko je bil v veljavi zakon, ki je omogočal pridobitev Zoisove štipendije že, če je oseba izpolnjevala le enega od pogojev, torej učni uspeh na podlagi visokih ocen ali

izjemni dosežek, je bilo omogočeno, da so Zoisovo štipendijo lahko pridobili številni športniki, tudi taki, ki v izobraževalnem procesu niso dosegali dobrih ocen. Po uveljavitvi predloženega zakona o štipendiranju to ne bo več mogoče, saj bosta morata biti izpolnjena oba pogoja, torej, tako dobre ocene, kot eno izmed prvih treh mest na tekmovanju najvišjega ranga.

Predlog nima nobenih finančnih učinkov.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNO FINANČNA SREDSTVA

Zakon ne predvideva finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev za obdobje, za katero je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLOGA UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

AVSTRIJA

Zakona, ki v Avstriji na zvezni ravni urejata spodbude za dijake in študente sta Schülerbeihilfengesetz 1983 in Studienförderungsgesetz 1992. Sredstva za financiranje štipendij in spodbud za dijake zagotavlja Ministrstvo za šolstvo, umetnost in kulturo (Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur). Štipendije in druge spodbude, ki so namenjene študentom višjih in visokih šol in ki jih ureja Studienförderungsgesetz 1992, pa podeljuje poseben urad v sestavi Ministrstva za znanost in raziskave (Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung), Studienbeihilfenbehörde. Urad na podlagi StudFG v obliki štipendij in dodatkov razporeja sredstva, ki mu jih je namenila država in ki so bila pridobljena iz davščin.

Dijak mora za pridobitev štipendije kumulativno izpolnjevati naslednje pogoje:

- socialna potreba po štipendiji,
- ugoden šolski uspeh,
- ni smel biti že vpisan v isti razred in
- šolanje je moral začeti preden je dopolnil 30. leto starosti.

NEMČIJA

Za izvajanje določb Zveznega zakona o spodbudah za izobraževanje (BaföG) so zadolžene posamezne zvezne dežele. Dijaki in študentje lahko postanejo upravičenci do štipendije, če izpolnjujejo objektivni kriterij iz 2. člena BaföG, in sicer, da se izobražujejo na eni od naslednjih institucij; splošni šoli ali poklicni šoli od 10. razreda naprej, strokovni šoli, višji strokovni šoli ali akademiji ter visoki šoli.

V Nemčiji že 85 let država finančno spodbuja nadarjene študente. Od leta 1991 pa je so tudi nadarjeni mladi, ki so zaključili poklicno šolanje, deležni določenih finančnih spodbud, katerih cilj je, da se mladi kljub poklicu odločijo za nadaljevanje izobraževanja. Štipendiranje in spodbujanje nadarjenih šolarjev in dijakov je v pristojnosti posameznih zveznih dežel. Zvezna vlada jih pri tem spodbuja predvsem z organiziranjem zveznih tekmovanj, finančno pa spodbuja Deutsche SchülerAkademie, ki organizira poletne šole za nadarjene. Poseben program štipendiranja »Spodbuda za nadarjene za poklicno izobraževanje« (Begabtenförderung berufliche Bildung) je namenjen nadarjenim mladim, ki so se odločili za poklicno izobrazbo. Program omogoča absolventom poklicnih šol financiranje 3 letnih nadaljevalnih programov. Leta 2008 je bil uveden nov program spodbujanja nadarjenih, ki se imenuje Aufstiegsstipendium. Namenjen je predvsem zaposlenim, ki so si z izobraževanjem, nadaljnjim izobraževanjem ali poklicno prakso pridobili možnost dostopa do visokošolskega izobraževanja. Štipendije tega programa bi naj spodbudile, da se čim več nadarjenih oseb z delovnimi izkušnjami odloči za študij. Upravičenci programa Spodbuda za nadarjene za poklicno izobraževanje je nadarjen mlad strokovni kader. Pogoji za pridobitev štipendije; kandidat je končal poklicno izobraževanje in kandidat je zaposlen ali prijavljen kot iskalec zaposlitve. Trajanje štipendiranja študentov določijo posamezne organizacije, ki podeljujejo štipendije, vendar ne smejo preseči maksimalne dolžine trajanja štipendijskega razmerja, ki jo določa BAföG. Štipendiranja dodatnega ali dopolnilnega študija pa ne sme trajati dlje od dveh let. Štipendiranje podiplomskih študentov pa traja praviloma 2 leti, kar pa se zaradi utemeljenih razlogov lahko podaljša za največ eno leto.

ŠVEDSKA

Šolanje v švedskih javnih izobraževalnih institucijah je brezplačno, finančna podpora (studiestöd) pa je namenjena predvsem kritju življenjskih stroškov v času izobraževanja. Na Švedskem obstajata dve vrsti finančne podpore:

- pomoč za izobraževanje (studiehjälp) in
- pomoč za študij (studiemedel).

Do pomoči za izobraževanje so upravičene osebe med 16-im in 20-im letom starosti, ki so redno vpisane v programe (višjega) sekundarnega izobraževanja (strokovno in poklicno izobraževanje).

Obstajajo tri vrste splošne pomoči:

- · štipendija (studiebidrag),
- · dodatna podpora (extra tillägg) in
- · podpora za bivanje zunaj doma (inackorderingstillägg).

Za pomoč za študij lahko zaprosijo osebe, ki so vključene v študijske programe na fakultetah ter tisti, ki so po 20-em letu starosti vključeni v različne oblike izobraževanja za odrasle (slednji zgolj do 54 leta starosti). Finančna podpora je zasnovana kot kombiniran sistem, sestavljen iz štipendije in posojila. Poleg osnovnega posojila je možno dobiti tudi dopolnilno posojilo (tilläggsloan) in dodatno posojilo (merkostnadslan). Posebna finančna podpora pa je namenjena invalidnim osebam (Rg-bidrag).

Ta zakon ni predmet prilagajanja slovenske ureditve pravu EU.

6. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagamo, da se Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o štipendiranju obravnava po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika državnega zbora, saj gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o štipendiranju (Uradni list RS, št. 56/13, 99/13 – ZUPJS-C, 8/16, 61/17 – ZUPŠ in 31/18) se 21. člen spremeni tako, da se glasi: "Zoisova štipendija je namenjena dijakom in študentom kot spodbuda za doseganje izjemnih dosežkov in s tem ustvarjanje dodane vrednosti na področju znanja, raziskovanja, razvojne dejavnosti, umetnosti in športa."

2. člen

V 24. členu se za dosedanjo drugo alinejo doda nova tretja alineja, ki se glasi: "- najvišja mesta na področju športa na državnih in mednarodnih tekmovanjih,".

Dosedanje tretja, četrta, peta, šesta, sedma in osma alineja postanejo četrta, peta, šesta, sedma, osma in deveta alineja.

KONČNA DOLOČBA

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne za šolsko oziroma študijsko leto 2022/2023.

III. OBRAZLOŽITVE ČLENOV

K 1. členu

Člen razširja nabor upravičencev za pridobitev Zoisove štipendije, po novem so upravičeni do nje pod pogoji zakona tudi kategorizirani športniki, kamor sodijo tudi šahisti, in sicer skladno z določbami Zakona o športu.

K 2. členu

Člen razširja nabor dosežkov za pridobitev Zoisove štipendije, kjer se dodajo najvišji državni in mednarodni dosežki na področju športa in šaha.

K 3. členu

Člen določa začetek veljavnosti in uporabe zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

21. člen (pojem)

Zoisova štipendija je namenjena dijakom in študentom kot spodbuda za doseganje izjemnih dosežkov in s tem ustvarjanje dodane vrednosti na področju znanja, raziskovanja, razvojne dejavnosti in umetnosti.

24. člen (izjemni dosežki)

(1) Za izjemne dosežke štejejo:

- najvišja mesta iz znanja ali raziskovanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- prejeta zlata in srebrna priznanja iz znanja ali raziskovanja na državnih tekmovanjih, sofinanciranih iz javnih sredstev,
- priznanja za najboljše raziskovalne naloge,
- udeležba in najvišja mesta na mednarodnih tekmovanjih iz znanja, raziskovanja, razvojne dejavnosti ali umetnosti,
- nagrajeno znanstvenoraziskovalno, razvojno ali umetniško delo na državni ali mednarodni ravni,
- objava znanstvenoraziskovalne naloge ali znanstvenega prispevka v strokovni ali znanstveni publikaciji ali zborniku,
- umetniško delo ali drugo delo, ki je dobilo vsaj dve pozitivni strokovni kritiki, objavljeni v različnih tiskanih medijih, dostopnih na območju celotne Slovenije, oziroma je sodelovalo na mednarodni razstavi ali festivalu,
- najvišja mesta na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja na državnih in mednarodnih tekmovanjih.

(2) Vlagatelj lahko za pridobitev ali nadaljnje prejetje Zoisove štipendije ob prehodu med ravnmi izobraževanja uveljavlja izjemni dosežek iz zadnjih dveh šolskih ali študijskih let iz predhodne ravni izobraževanja, v vseh ostalih primerih pa izjemni dosežek, ki ga je dosegel v času izobraževanja na ravni izobraževanja, za katero uveljavlja Zoisovo štipendijo, pri čemer se posamezni dosežek lahko uveljavlja le enkrat.

(3) Vlagatelj lahko uveljavlja individualni izjemni dosežek oziroma izjemni dosežek, dosežen v skupini, ki šteje največ pet članov.

(4) Natančnejšo opredelitev in uveljavljanje izjemnih dosežkov s podzakonskim aktom določi minister, pristojen za delo.